

N:o 27.

Af herr **Trygger**, *angående skrifvelse till Konungen i fråga om afskaffande af de s. k. förberedande examina såsom vilkor för rätten att aflägga juridiska examina.*

Att det fordras ett visst mått af s. k. allmänbildning, olika i olika fall, för att kunna med framgång bedrifva fackstudier, är obestriddigt. Lika visst är emellertid, att man måste se till, att fordringarne på denna grundläggande allmänbildning icke ställas så höga, att de medföra ett inkräktande på den tid, som bör tillkomma fackstudierna. Låter man ynglingen allt för länge syssla med studier i ämnen, som icke ingå i hans blifvande fackutbildning, ödslar man bort för honom en dyrbar ungdomstid, samtidigt med att man löper risken att minska hans förmåga af ett allvarligt fackstudium såsom grundval för hans blifvande lifsarbete.

Jag tror ej, att jag går för långt, då jag påstår, att i vårt land allmänbildningen skattas för högt och fackbildningen för lågt, samt att i följd häraf vårt undervisningsväsende tillgodoser den förra på den senares bekostnad. Äfven vid utbildningen af våra blifvande jurister har en dylik felaktig uppfattning gjort sig gällande, och det är härå jag ber att nu få rigta uppmärksamheten.

Som bekant fordrar man af en yngling, som godkänts i mogenhets-examen, såsom vilkor för inträde i juridisk fakultet, att han aflagt en ytterligare examen i icke-juridiska ämnen. Sålunda är det stadgadt, att rätten att aflägga examen till rikets rättegångsverk, den s. k. hofrätts-examen, eller examen till Kongl. Maj:ts kansli är beroende på att förberedande examen förut aflagts inför filosofiska fakultetens lärare i ämnena latin, franska, historia, statskunskap samt filosofisk rätts- och samhällslära.

För att få taga juris kandidat-examen fordras en förberedande examen i latin, teoretisk filosofi, praktisk filosofi, historia, statistik och matematik. Frågar man emellertid, hvartill dessa förberedande examina tjena, så bör enligt min mening svaret blifva, att de tjena till föga annat än att beröfva den blifvande juristen tid och penningar samt understundom nöta bort en del af det intresse, hvarmed han, frigjord från skolans mångläseri, eljest skulle hafva egnat sig åt de juridiska studierna. Men kanske invänder man, att de föreskrifna studierna i ofvan nämnda humanistiska ämnen äro nödvändiga förutsättningar för ett framgångsrikt juridiskt studium. En granskning af de stadgade ämnena torde gifva denna invändning dess rigtiga bemötande.

Sålunda synes det uppenbart, att, om den blifvande hofrättisten icke behöfver ökade insigter i matematik, den blifvande juris kandidaten ej heller kan vara i behof deraf, liksom ock att, om den senare ej behöfver ökade insigter i franska språket, detta ej heller kan vara nödvändigt för den förre. Ett liknande resonnement är ock tillämpligt med afseende på ämnet teoretisk filosofi. Beträffande åter de ämnen, som äro gemensamma för de båda förberedande examina, latin, historia, statskunskap och praktisk filosofi, äro de båda sistnämnda obehöfliga, enär de ingå i de juridiska ämnena statsrätt och juridisk encyklopedi, och de båda förra behöfva ej drivas utöfver hvad som fordras för betyget godkänd i mogenhetsexamen — om så mycket i latin verkligen bör fordras, ett spörsmål, som kanske ännu ej är moget för sin lösning.

Att den blifvande vetenskapsmannen kan behöfva göra studier icke blott i nu nämnda, utan äfven i andra humanistiska ämnen, erkännes villigt, men för att förmå honom härtill erfordras tydligen ej några examensföreskrifter.

Åtskilligt af hvad jag nu uttalat har icke varit främmande äfven för andra med den juridiska undervisningen förtrogna personer, något som framgår af följande. Sedan Upsala juridiska fakultet år 1891 i framställning till Kongl. Maj:t väckt förslag om förändrade bestämmelser angående de juridiska universitetsexamina m. m., enligt hvilket förslag juris kandidat-examen skulle ersätta den s. k. hofrättsexamen och i vissa fall examen till Kongl. Maj:ts kansli, samt tillfälle beredts fakulteten att yttra sig öfver hvad det större akademiska konsistoriet i Lund och dervarande juridiska fakultet anfört och föreslagit såväl i öfrigt som särskildt angående ombildning af den förberedande examen inför filosofiska fakulteten, förklarade Upsala juridiska fakultets flertal (fem af sju med-

lemmar) sig anse, att någon sådan examen ej vore behöflig eller ens lämplig.

Detta fakultetens uttalande i förevarande ämne — liksom dess förslag angående förändrad anordning af de juridiska examina — är ännu beroende på Kongl. Maj:t:s pröfning. I den förhoppning att Kongl. Maj:t skall skänka frågan en större uppmärksamhet, i fall Riksdagen anser sig kunna godkänna den tanke, som ligger bakom krafvet på afskaffandet af ifrågavarande förberedande examina, vågar jag hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida icke de såsom vilkor för rätten att vid universiteten aflägga juridiska examina stadgade s. k. förberedande examina lämpligen kunde afskaffas.

Stockholm den 31 januari 1902.

Ernst Trygger.
